

Proje Müdürlerine İş Yönetme Belgesi Düzenlemesi ile İlgili Yaşanan Mevzuat Problemleri

Hakkı Yıldırım^{1*}, Gökhan Gelişen²

¹Yüksek Lisans Adayı, Bahçeşehir Üniversitesi

²Dr. Öğr. Üyesi, Bahçeşehir Üniversitesi, Yapı İşletmesi Anabilim Dalı Koordinatörü

Geliş Tarihi/Received: 17.11.2017

Kabul Tarihi/Accepted: 16.02.2018

Araştırma Makalesi/Research Article

ÖZET

Kamu Kurumları, kaynaklarının kullanılmasında ve kamu yatırımlarında rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur. Kamu kurum ve kuruluşları her türlü (kanunda belirtilen istisnalar hariç) mal, hizmet alımı ve yapım işleri tedarikçilerini ihale yöntemi ile belirlemekte ve bu tedarikçilerini ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerine göre seçmektedir. İhalelerde istenen yeterlilik kriterleri içerisinde en önemli ölçüt iş deneyim belgesi gelmekte olup, iş deneyim belgeleri; iş bitirme, iş durum, iş denetleme ve iş yönetme belgesi olmak üzere dörde ayrılmaktadır. İş denetleme ve iş yönetme belgeleri sözleşme konusu iş kapsamında görev yapan mimar veya mühendis olan kişiler için düzenlenmektedir. Yapım işlerinin bütün ihalelerinde iş deneyim belgesi istenilmesi zorunlu olup, iş deneyim belgesi ile ilgili esas ve usuller 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve alt mevzuatlarında düzenlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kamu İhale Kanunu, Yeterlilik Kriterleri, Proje Müdürü, İş Deneyim Belgesi, İş Yönetme Belgesi.

Legislative Issues Observed Regarding Preparing Business Management Certificate for Project Managers

ABSTRACT

Public institutions are responsible for ensuring competition, equal treatment, and efficient use of resources in public investments while using resources. Public institutions and organizations select their suppliers for any goods, service, and construction works through tender (other than the exceptions in the law), and choose those suppliers according to economical and financial qualifications, and also professional and technical qualifications. The most important

criterion among the qualification criteria requested in tenders is the work experience document, and work experience documents are divided into four including work completion, work status, work inspection, and work management documents. Work inspection and work management documents are prepared for architects or engineers working within the scope of the work. Work experience document is obligatory in all construction work tenders, and principles and procedures with regard to work experience document are regulated in Public Procurement Law No 4734 and sub-regulations.

Keywords: Public Procurement Law, Qualification Criteria, Project Manager, Work Experience Document, Work Management Document.

1. GİRİŞ

4734 Sayılı Kanununun 1'nci maddesinde kanunun düzenleniş amacı; “kamu hukukuna tâbi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir” şeklinde belirtilmiş olup, kamu kurum ve kuruluşlarının kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinin bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceği belirtilmiştir.

Kamu İhale Kanunu, söz konusu işin beklenen sürede ve istenilen kalitede tamamlanmasını sağlayacak, ihale konusu iş ile ilgili tecrübe, deneyim ve yeterlilikteki isteklileri belirlemek amacıyla isteklilerden istenecek yeterlik kriterlerini ilgili Kanununun 10'uncu maddesinde düzenlemiştir. Kanununun 10'uncu maddesinde, ihaleye katılacak isteklilerden, ekonomik ve malî yeterlik ile mesleki ve teknik yeterliklerinin belirlenmesine ilişkin olarak kanunda belirtilen bilgi ve belgelerin isteneceği/istenebileceği hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, ihale konusu işin niteliğine göre kanununda belirtilen bilgi veya belgelerden hangilerinin yeterlik değerlendirmesinde kullanılacağı, ihale dokümanında ve ihale veya ön yeterliğe ilişkin ilân veya davet belgelerinde belirtilmesi şarttır.

Kamu alımlarında en önemli kavramların başında rekabet kavramı gelmekte olup, ancak tam rekabet ortamının sağlandığı piyasalarda kaynak dağılımında etkinlikten ve verimlilikten söz edilebilecektir (Demircioğlu, 2014: 159). Kamu idareleri, bütün kamu alımlarını (kanunda belirtilen istisnalar hariç) 4734 sayılı Kanunun belirlemiş olduğu esas ve usuller dâhilinde ihale yoluyla tedarik etmekte ve söz konusu işin yüklenicilerini de ihale yöntemi ile belirlemektedir. İhale ile amaçlanan, söz konusu işi yapabilecek yeterlik ve

profesyonelliğe sahip yüklenicinin seçilmesini sağlamaktır. İhale kavramı ile tanımlanan bu seçim süreçlerinde ihale konusu işe veya benzer işe yönelik tecrübe, deneyim yeterlilik ve profesyonellik büyük önem taşımakta olup, kamu hizmetlerinin sunumunda emek, zaman ve kaynak israfının önlenmesi de ancak bu sayede mümkün olabilecektir (Demircioğlu, 2014: 157).

Kamu İhale Kanunu ve ikincil mevzuat, kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usuller ile kanun çerçevesinde kullanılacak belgelerin belge düzenleme esaslarını da belirlemektedir. Bu çerçevede ihalelerde yeterlilik kriteri olarak kullanılacak olan iş deneyim belge türlerinin neler olduğu ve hangi esaslara göre düzenleneceği mevzuatta hüküm altına alınmıştır. Bu çalışmada iş deneyim belgesini ve belge türleri ile yapım işlerinde mimar veya mühendis olarak görev yapan proje müdürlerine düzenlenecek olan iş yönetme belgesinin mevzuat incelenmesi ve özel sektöre taahhütte bulunan işlerde görev yapan proje müdürleri hakkında ki mevzuat düzenlemelerini uygulama örnekleriyle beraber değerlendirerek önerilerde bulunulacaktır.

2. YAPIM İŞLERİ İŞ DENEYİM BELGESİ VE TÜRLERİ

İhale konusu işin kaliteli bir şekilde ve zamanında yapılabilmesi için işi yapacak kişinin mesleki ve teknik olarak bazı şartlara haiz olması gerekir. Yine bu kişinin ekonomik ve mali yönden de işi tamamlamaya muktedir olması lazımdır. İhalelerde ihaleye katılan kişilerin işi yapabilirliklerini ortaya koyan bu ölçütlere yeterlilik kriterleri adı verilir. İhalelerde istenebilecek yeterlilik kriterleri KİK m.10'da sayılmıştır (Arapgirli, 2015: 439). Mesleki ve teknik yeterliliğin belirlenmesi amacıyla isteklilerden talep edilen belgelerin başında “iş deneyim belgeleri” gelmektedir (Bayraktar ve Bayraktar, 2016: 12). İhale konusu iş veya benzer işe yönelik iş deneyim belgeleri isteklilerin bu konularda yeterliliğini, tecrübelerini, iş bitirme yeteneklerini tevsik eden belgeler niteliğindedir (Demircioğlu, 2014: 162).

İş deneyim belgeleri, kamuda taahhütlere katılmak için ihale konusu işle ilgili olarak isteklinin başarılı çalışmalar yaptığını gösteren, konusu, kapsamı, biçimi kurallarla belirlenmiş olan referanslardır (İnan, 2015: 8). Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde, İş deneyim belgesi: Adayın veya isteklinin ihale konusu iş veya benzer işlerdeki deneyimini gösteren; iş bitirme belgesi, iş durum belgesi, iş denetleme belgesi ve iş yönetme belgesini ifade eder (YİİUY, 3) şeklinde tanımlanmıştır. Tanımda ifade edildiği gibi

iş deneyim belgeleri “iş bitirme (alt yüklenici iş bitirme de dâhil), iş durum, iş denetleme ve iş yönetme belgesi” olmak üzere dörde ayrılmıştır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 44'üncü maddesinde iş deneyim belgeleri; yapılan iş karşılığı bedel içeren tek bir sözleşmeye dayalı olarak taahhüt edilen;

a) Geçici kabulü yapılmış işlerde, “yüklenici iş bitirme belgesi”,

b) Devam eden işlerde; işin, ilk sözleşme bedelinin tamamlanması ve gerçekleşme oranının toplam sözleşme bedelinin en az % 80'ine ulaşarak kusursuz olarak gerçekleştirilmesi halinde, “yüklenici iş durum belgesi”,

c) İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yükleniciye karşı bedel içeren bir sözleşme ile taahhüt edilen iş bölümünün tamamen bitirilmesi ve söz konusu iş kısmının idare tarafından kısmi kabulünün yapılması veya asıl sözleşmeye ilişkin işin geçici kabulünün yapılması şartıyla “alt yüklenici iş bitirme belgesi”,

ç) Geçici kabulü yapılmış işlerde, ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetleme ve yönetme görevinde bulunan mimar veya mühendisler “iş denetleme belgesi” veya “iş yönetme belgesi” olarak düzenleneceği hüküm altına alınmıştır.

İş deneyim belgelerinin önemi dolayısıyla belgenin düzenlenme koşulları, ihaleye sunulma biçimleri özel kurallara bağlanmış olup, Kanun ve yönetmeliklerde iş deneyim belgesi hakkında usul ve esaslar belirlenmiştir. İş deneyim belgesinin düzenlenmesi, tutarının tespiti, belge için başvurulması, belge düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlar, belgelerin değerlendirme esasları gibi konular yönetmeliklerde düzenlenmiş olup, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 43'üncü ve 51'inci maddeleri arasında yapım işlerinin iş deneyim belgelerini düzenleyen esaslar hüküm altına alınmıştır.

3. YAPIM İŞLERİNDE İŞ DENEYİM BELGESİ

Yapım işleri ihalelerinde mesleki ve teknik yeterliliğin belirlenmesi amacıyla istenen belgeler özel bir öneme sahiptir. Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgeler başlıklı 39'uncu maddesinde “Aday veya isteklilerden, yurt içinde veya yurt dışında kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt ettikleri, ihale konusu iş veya benzer işlerdeki deneyimlerini tevsik etmeleri için iş deneyim belgesi istenilmesi zorunludur.” hükmü bulunmaktadır (Gelişen ve Yıldırım, 2017: 5).

Kamu İhale Kanunu, yapım işlerini hem zamanında hem de fen ve sanat kurallarına uygun olarak tamamlanması sağlayacak yüklenicilerin belirlenmesinde mali ve ekonomik kriterlere ek olarak mesleki ve teknik yeterlilik kuralları öngörmüştür. Mesleki ve teknik yeterliliğin belirlenmesi amacıyla isteklilerden talep edilen belgelerin başında “iş deneyim belgeleri” gelmekte (Bayraktar ve Bayraktar, 2016: 12) olup, işin yaklaşık maliyetine bakılmaksızın aday veya isteklinin teklif vermeye yetkili olduğunu gösteren belgeler ile iş deneyim belgesinin her ihalede istenilmesi zorunludur (YİİUY, 30).

Kamu ihalelerinde yeterlik kriteri olarak iş deneyim belgesi bütün mal alımı ihalelerinde ve hizmet alımı işlerinin yaklaşık maliyeti Kanununun 13'üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinin (2) numaralı alt bendinde hizmet alımları için öngörülen üst limit tutarı ile eşik değer arasında olan işlerin ihalelerinde istenip istenmeyeceği tercihe bırakılmışken yapım işlerinin bütün ihalelerinde yaklaşık maliyeti ne olursa olsun iş deneyim belgesi istenilmesi zorunludur (Gelişen ve Yıldırım, 2017: 5).

Yapım işleri ihalelerinde yeterlik kriteri olarak istenecek ve idarelerce belirlenecek olan İş deneyim belge tutarlarının;

a) Kanununun 19 uncu maddesi ile 21 inci maddesinin (b) ve (c) bentlerine göre yapılan ve yaklaşık maliyeti eşik değer ;

1) İki katına kadar olan ihalelerde, teklif edilen bedelin % 50'sinden az ve % 100'ünden fazla,

2) İki katı ile bu değer üzerinde olan ihalelerde, teklif edilen bedelin % 50'sinden az ve % 80'inden fazla,

b) Kanununun 20 nci maddesi ile 21 inci maddesinin (a), (d) ve (e) bentlerine göre yapılan ve yaklaşık maliyeti eşik değer;

1) İki katına kadar olan ihalelerde, yaklaşık maliyetin % 50'sinden az ve % 100'ünden fazla,

2) İki katı ile bu değer üzerinde olan ihalelerde, yaklaşık maliyetin % 50'sinden az ve % 80'inden fazla, olmamak üzere idarece belirlenecek tutardan az olmaması yeterlik kriteri olarak aranacağı (YİİUY, 39.5) hüküm altına alınmıştır.

Yapım işlerinde iş deneyim belgesi, belge sahibinin katılabileceği işin konusunu ve büyüklüğünü belirlediğinden, ihaleye katılımda istekli hakkında temel referans belge olması ve yapım işlerinin bütün ihalelerde istenilmesi zorunlu olması sebebiyle iş deneyim belgesinin düzenlenmesi ve değerlendirilmesinde mevzuat hükümlerine riayet edilmesi son derece önemlidir.

4. PROJE MÜDÜRLERİNE İŞ DENEYİM BELGESİ DÜZENLENMESİ

4.1. Proje Müdürlerine İş Yönetme Belgesi

İş deneyim belgeleri taahhüt edilen işlerde yüklenici konumunda olan tüzel veya gerçek kişilerce yapılan işin karşılığında alınabileceği gibi o iş kapsamında denetleme veya yönetme görevinde bulunan mimar ve mühendislerce de iş denetleme veya iş yönetme belgesi olarak alınabilmektedir. Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde, geçici kabulü yapılmış işlerde, ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında denetleme ve yönetme görevinde bulunan mimar veya mühendisler için "iş denetleme belgesi" veya "iş yönetme belgesi" düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Sözleşmenin yürütülmesinden sorumlu proje müdürleri, hem belge düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan hem de özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde iş yönetme belgesi alabilecektir. Kamu ihale mevzuatında bununla ilgili esaslar ayrıca belirtilmiştir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nde proje müdürlerine "İş Yönetme Belgesi" düzenlenmesi ile ilgili;

- İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde; idareye bildirilmesi kaydıyla, ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında sözleşme konusu işte proje müdürü olarak görev yapan en az beş yıllık mühendis veya mimarlara,

- Özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde; işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş ve ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında fiilen görev yapmış olmak kaydıyla en az beş yıllık mühendis veya mimarlara, tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir (YİİUY, 47.4.(b)) şeklinde belirtilmiştir.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, kamu kurum ve kuruluşlarının kullanımında bulunan her türlü kaynaktan karşılanan mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerini bu Kanun hükümlerine göre yürütüleceğini belirtmiş olup, Kanun ihalelerde uygulanacak esas ve

usulleri de belirlemiştir. Bu sebeple 4734 sayılı Kanun çerçevesince kullanılacak olan iş deneyim belgeleri, Kanun kapsamında geçerli olması için yine bu kanun ve ikincil mevzuatlarda belirtilen esas ve usullere göre düzenlenmiş olması gerekir.

İş deneyim belge türlerinden olan ve proje müdürleri için düzenlenen iş yönetme belgesi, belge sahibi gerçek kişi tarafından katılacağı kamu ihalelerinde yeterlilik kriteri olarak kullanılabilecektir. İş yönetme belgeleri, belge sahibi kişi veya kuruluşların dışındaki istekliler tarafından kullanılamayacağı, belgeler devredilemeyeceği, kiraya verilemeyeceği ve satılamayacağı Kanununun 10'uncu maddesinde hüküm altına alınmıştır. Yine Kanun'da, bu belge sahiplerinin kuracakları veya ortak olacakları tüzel kişiliklerin ihaleye girebilmesinde en az bir yıldır tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip olmaları, her ihalede bu oranın aranması ve teminat süresince bu oranın muhafaza edilmesi zorunlu tutulmuştur. Tüzel kişi tarafından iş deneyimini göstermek üzere sunulan belgenin, tüzel kişiliğin yarısından fazla hissesine sahip ortağına ait olması halinde; ilk ilan veya davet tarihinden sonra düzenlenen ve düzenlendiği tarihten geriye doğru son bir yıldır kesintisiz olarak bu şartın korunduğunu gösteren belgenin sunulması zorunludur (YİİUY, 39.9).

İş deneyim belgelerinin değerlendirilmesinde, denetim ve yönetim faaliyetleri nedeniyle alınacak olan belgeler beşte bir oranında dikkate alınır.

4.2. İş Yönetme Belge Düzenleme Koşulları

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin belge düzenleme başlıklı 44'üncü maddesinde iş deneyim belgeleri; yapılan iş karşılığı bedel içeren tek bir sözleşmeye dayalı olarak taahhüt edilen işlerde düzenlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı yönetmeliğin proje müdürlerine iş yönetme belgesi düzenlenmesi ile ilgili belge için başvuru başlıklı 45'inci maddenin birinci fıkrasında "İş deneyim belgesi talebinde bulunanlar, yaptıkları işi veya görevi tevsik amacıyla, dilekçelerine aşağıda sayılan belgeleri ekleyerek, belge vermeye yetkili kurum veya kuruluşa başvururlar:

- Özel sektöre taahhütte bulunan yüklenici bünyesinde proje müdürü olarak görev yapan mimar ve mühendisler için; mezuniyet belgesi, ilgili meslek odası üye kayıt belgesi, sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belge, yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi, belgeye konu işe ilişkin bedel içeren noter onaylı sözleşme, sosyal güvenlik prim ödemelerini gösteren belgeler.

- İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde proje müdürü olarak görev yapan mimar ve mühendisler için; mezuniyet belgesi, ilgili meslek odası üye kayıt belgesi, sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belge, sosyal güvenlik prim ödemelerini gösteren belgeler.”

Yukarıda ifade edilen mevzuat hükümleri ile proje müdürleri için iş yönetme belgesi düzenlenebilmesinde gerekli olan bilgi ve belgeler belirtilmiştir.

Anılan Yönetmeliğinin iş deneyim belgelerinin verilmesi başlıklı 47.4’üncü maddesinin iş yönetme başlığı altında ise;

- İş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde; idareye bildirilmesi kaydıyla, ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında sözleşme konusu işte proje müdürü olarak görev yapan en az beş yıllık mühendis veya mimarlara,

- Özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde; işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş ve ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında fiilen görev yapmış olmak kaydıyla en az beş yıllık mühendis veya mimarlara, tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir, hükümleri bulunmaktadır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nin 45’inci maddesinde hem iş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde görev yapan proje müdüründe hem de özel sektöre taahhütte bulunan yüklenici bünyesinde ki proje müdüründe belge için başvuruda ‘sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belge’yi sunmaları istenmektedir. Fakat aynı yönetmeliğin iş deneyim belgelerinin verilmesi başlıklı 47’inci maddesinde ise iş deneyim belgesi düzenlemeye yetkili kurum ve kuruluşlara taahhütte bulunan yüklenicilerde ki proje müdürlerine ‘idareye bildirilmesi kaydıyla’ düzenlemesi yapılmıştır. Bu düzenleme ile sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belgeden sözleşme imzalandıktan sonra idareye bildirilmesiyle iş yönetme belgesi alınabileceği anlaşılmaktadır.

Özel sektöre taahhütte bulunan yüklenici bünyesinde görev yapan proje müdürü için ise yönetmeliğin 45.1’inci maddesinde ‘sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belge’ sunulması ve aynı yönetmeliğin 47.4’üncü maddesinde ise ‘işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş’ olunması düzenlemesi bulunmaktadır. Bu

düzenlemenin uygulanması ile ilgili de Üsküdar Belediyesi'nin 12.12.2016 tarih ve 2708 sayılı yazısı ile;

“İş yönetme belgesi düzenlenirken yönetmeliğin 45.1.(h) bendinde ifade edilen “sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olarak bildirildiğine ilişkin belgeden işin başında verilmesi gereken noter onaylı proje müdürü olduğuna dair taahhütname mi, belediyeye ruhsat aşamasında proje müdürü olduğuna dair sunulan bir belge mi veya belgeye konu işin sözleşmesi içerisinde belirtilen proje müdürü mü olduğu” hususunda Kamu İhale Kurumundan görüş istemiştir. Kurumun 12.01.2017 tarih ve 1038 sayılı cevabı yazısında “özel sektöre taahhütte bulunan işlerde proje müdürü olarak çalıştırılan mimar veya mühendisler iş yönetme belgesi düzenlenmesi, ilgilinin işe ilişkin bedel içeren noter onaylı sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş ve söz konusu işte asgari %80 oranında fiilen görev yapmış olması şartlarına bağlanmıştır” şeklinde görüş bildirmiştir.

Bu itibarla Kamu İhale Mevzuatı ve Kamu İhale Kurulu'nun görüşü doğrultusunda, özel sektöre taahhütte bulunan işlerde proje müdürü olarak çalıştırılan mimar veya mühendisler iş yönetme belgesi düzenlenebilmesi için öncelikle bahse konu işe ilişkin bedel içeren noter onaylı sözleşmenin olması ve ilgilinin işe ilişkin bedel içeren noter onaylı sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmesi ve söz konusu işte asgari %80 oranında fiilen görev yapmış olma şartlarına bağlı olduğu sonucu çıkmaktadır.

Aynı yönetmelikte şantiye şefleri için; “Özel sektöre taahhütte bulunan yüklenici bünyesinde mühendis veya mimar olarak görev alanlar için; mezuniyet belgesi, ilgili meslek odası üye kayıt belgesi, yapı ruhsatı, yapı kullanma izin belgesi, belgeye konu işe ilişkin bedel içeren noter onaylı sözleşme, sosyal güvenlik prim ödemelerini gösteren belgeler (45.1.e)” hükmü ile “Özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde, yüklenici bünyesinde ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında fiilen görev yapmış olmak şartıyla, şantiye mühendisi ve şantiye şefine, tek sözleşme ile ilişkili olarak düzenlenir ve verilir (47.4.a.4)” hükümleri bulunmaktadır. Özel sektörde görev yapan şantiye şefine iş denetleme belgesi verilmesi için özel bir belge veya sözleşmenin içerisinde belirtilmesi şartı getirilmemekte, fakat aynı sektörde görev yapan proje müdürüne ise uygulanamayacak şekilde düzenleme yapılmaktadır.

Sonuç olarak Kamu İhale Mevzuatına göre sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olan en az beş yıllık mimar ve mühendisler iş yönetme belgesi düzenlenmesi için kamu kurumuna karşı taahhütte bulunulan işlerde sözleşme imzalanmasından sonra idareye bildirilmesiyle ilk sözleşme bedelinin en az % 80'i oranında fiilen görev yaptığı takdirde

belge almaya hak kazanabilmektedir. Fakat mevzuat, özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde ise proje müdürünün iş yönetme belgesi alabilmesinde esas işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş olması şartını koşmaktadır.

5. KAMU VE ÖZEL SEKTÖR UYGULAMA İNCELEMELERİ

Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre yapılan ve sözleşmeye bağlanan işlerin teknik personel düzenlemesi ile özel sektöre taahhüt edilen yapım işlerinin sözleşmelerinde belirtilen teknik personel düzenlemesini ayrı ayrı inceleyeceğiz.

Kamu İhale Mevzuatının Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşme'sinin Teknik personel, makine, teçhizat ve ekipman bulundurulması başlıklı 23'üncü maddesi;

“23.1. Yüklenici, 23.3. maddesi uyarınca, İdareye bildirdiği teknik personelin onaylandığının kendisine bildirildiği tarihten itibaren aşağıda adet ve unvanları belirtilen teknik personeli iş programına göre iş yerinde bulundurmak zorundadır.

Adet   Pozisyonu   Mesleki Unvanı   Mesleki Özellikleri

1-

2-

3-

23.2. *Yüklenici, yukarıda adet ve mesleki unvanı belirtilen teknik personeli iş programına göre iş başında bulundurmadığı takdirde;*

1- .....(Mesleki unvanı)..... için... ..... TL/Gün,

2- .....için.....TL/Gün,

ceza müteakiben düzenlenecek ilk hakedişten kesilir.

23.3. *Teknik personelin idareye bildirilmesi ve iş yerinde bulundurulmasıyla ilgili hususlarda Yapım İşleri Genel Şartnamesinde yer alan hükümler uygulanır.” Şeklinde düzenlenmiştir.*

Kamu idareleri ihale dokümanının sözleşme tasarısında hangi teknik personelleri mesleki özellikleriyle birlikte istediğini belirtir ve buna göre sözleşme imzalanır. Sözleşme imzalandıktan sonra da yüklenici yapım genel şartnamesine göre teknik personelleri idareye

bildirir. Yapım Genel Şartnamesi'nin 19.6'ncı maddesinde "Yüklenici, sözleşmesine göre işyerinde bulundurulması istenen teknik personelin isimleri ile belgelerini (diploma, meslek odası kayıt belgesi, noterden alınan taahhütname) Teknik Personel Bildirimi ile birlikte yer tesliminin yapıldığı tarihten itibaren beş gün içerisinde idareye bildirmek zorundadır. İdare, bu personel hakkında gerekli incelemeyi yaptıktan sonra kabul edip etmediğini on gün içinde yükleniciye bildirir. İdare tarafından bu süre içerisinde herhangi bir bildirim yapılmadığı takdirde Teknik Personel Bildirimindeki teknik personel kabul edilmiş sayılır." Kamu kurum ve kuruluşlarının ihale yolu ile yapmış olduğu ve sözleşmesini imzaladığı işlerde sözleşme imzalama aşamasında ve öncesinde teknik personel isimleri ve bilgileri istenmemekte, iş yeri teslimi yapıldıktan sonra bilgi ve belgeler idareye verilmektedir.

Özel sektörde yapılan sözleşmeler 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'na göre yapılmaktadır. Borçlar Kanunu'nun 1'inci maddesinde "Sözleşme, tarafların iradelerini karşılıklı ve birbirine uygun olarak açıklamalarıyla kurulur" ve 12'inci maddesinde de "Sözleşmelerin geçerliliği, kanunda aksi öngörülmedikçe, hiçbir şekilde bağlı değildir" düzenlemesi bulunmaktadır. Fakat sözleşme imzalayan yükleniciler, taahhüt konusu işin tamamlanması sonrasında kamu ihalelerinde kullanmak için iş deneyim belgesi alacaklarsa söz konusu sözleşmeleri ve diğer belgeleri Yapım İşleri İhale Uygulama Yönetmelik hükümlerine uygun olarak düzenlemelidirler. Örneğin ilgili yönetmelikte iş deneyim belgesi düzenlenmesi için gerekli olan bilgi ve belgelerde "Özel sektöre taahhütte bulunan yükleniciler için; yapılacak iş karşılığı bedel içeren noter onaylı sözleşme..." olması istendiğinden bu hükme uygun sözleşme imzalanmış olmalıdır.

Özel sektöre taahhütte bulunulan işlerin sözleşmelerde içerik ve şekil serbestisi olduğundan işveren ile yüklenici kendi arasında belirledikleri sorumluluk ve içerikte sözleşme düzenleyip imzalamaktadırlar. Yükleniciler, sözleşme sonrasında taahhütte bulunulan işi gerçekleştirmek için belirlenen sürede teknik personel, makine, teçhizat ve ekipmanını tedarik ederek işe başlamaktadır. İşveren, sözleşme konusu işin gerçekleştirilmesinde gerekli olan ve işin yürütülmesinde hazır bulundurulacak olan ekipman ve teknik personeli sayı ve özellikleriyle beraber sözleşmenin içeriğinde belirtebilir. Fakat yüklenici ile işveren arasında imzalan sözleşmede herhangi bir teknik personel isminin belirtilmesi gibi bir uygulama yapılmamaktadır. Bu konuya örnek olarak, Şekil 1 ve 2'de özel sektörde imza altına alınan sözleşmeleri inceleyebiliriz. Örneklerde de görüldüğü üzere sözleşmelerde yüklenicinin teknik personel ile ilgili yükümlülükleri belirtilmekte fakat personellerin kimler olacağı yazılmamaktadır.

14. YÜKLENİCİ NİN PERSONELİ

14.1. ANAHTAR TESLİM İŞİ ALAN YÜKLENİCİ kanuni vekilini MAL SAHİBİ'ne bildirmek ve işin yapımı süresince daima MAL SAHİBİ ile irtibat halinde tutmak zorundadır. YÜKLENİCİ işyerinde kendini temsil yetkili tecrübeli bir Proje Müdürü (En az 15 yıl tecrübeli Mimar/İnş.Müh.) bulunduracak ayrıca en az aşağıda belirtilen nitelik ve sayıda olmak şartıyla MAL SAHİBİ/PROJE YÖNETİCİSİ'nin yeterli göreceği nitelikte teknik personel iş yerinde devamlı olarak bulundurmaya zorundadır. MAL SAHİBİ gerekli gördüğü takdirde teknik personelin sayısının artırılmasını talep edebilir.

Adet	Pozisyonu	Mesleki Unvanı
1	Proje Müdürü	Mimar/İnş.Müh.
2	Şantiye(Saha) Mühendisi	Mimar/İnş.Müh.
1	Planlama ve Hakediş Mühendisi	Mimar/İnş.Müh.
1	Sertifikalı İş Güvenliği Mühendisi/Sorumlusu	
2	Tekniker/Formen	
2	Tasarım Teknikeri	
1	Makina Mühendisi	
1	Elektrik Mühendisi	

YÜKLENİCİ ve YÜKLENİCİ'nin tayin edeceği işbu personel işin, teknik yönünü ve işçi sağlığı ile iş güvenliği sorumluluğunu üstlenecektir. Ayrıca YÜKLENİCİ gerekli iş güvenlik elemanını işçi sağlığı ve iş güvenliğinden sorumlu olarak işin başında bulunduracaktır.

İş Güvenlik elemanı, güvenlik kuruluna bağlı olarak çalışacaktır. Bu sorumluluğa hazır bir personel atanmaması durumunda YÜKLENİCİ'nin söz konusu personeli teminine ve bu personelin MAL SAHİBİ/PROJE YÖNETİCİSİ'nce kabulüne kadar YÜKLENİCİ'nin çalışmasına izin verilmeyecek ve çalışmayan bu süre işin tamamlanma süresinden düşülmeyecektir.

Mali Sahibinin sorumluluğunda ve taahhüdünde olan mekanik ve elektrik işlerine ait imalatların kontrol ve koordinasyonunu sağlamak ve diğer Kıdzania yüklenicileri tarafından hazırlanacak ilerleme raporlarının ön onayını verecek

- bir adet makine mühendisi kontrolör (En az 10 yıl tecrübeli),
- bir adet elektrik mühendisini kontrolör (En az 10 yıl tecrübeli),

bulunacaktır ve bu personelin kontrolü sadece YÜKLENİCİ'ye ait olacaktır.

İşin devamı boyunca ANAHTAR TESLİM İŞİ ALAN YÜKLENİCİ'nin bildirdiği ve MAL SAHİBİ/PROJE YÖNETİCİSİ'nin onayladığı personelin şantiyede mazeretsiz olarak üç gün üst üste bulunmaması halinde teknik personel için;

Proje Müdürü 600 TL/Gün,
Yukarıda tanımlanan diğer personel 300 TL/Gün, ceza uyarlanır.

Şekil 1. 22/10/2012 tarihli özel sektör sözleşmesi

Aynı şekilde “Kat Karşılığı İnşaat Yapımı İş Sözleşmeleri”nde de eğer ki proje müdürü bulunacaksa bunun unvanı ve tecrübesi söz konusu işin sözleşmesinde belirtilir ama proje müdürü ismi yazılmaz. Genel olarak Ülkemizde imza altına alınan özel sektöre taahhütte bulunan noter onaylı sözleşmelerde proje müdürünün ismi sözleşme içerisinde yazılmamaktadır. Uygulanabilirlik açısından da değerlendirildiğinde, yükleniciler öncelikle işveren ile sözleşmelerini imzaladıktan sonra teknik personellerini ve iş kapsamında ki temsilcilerini belirlerler.

Madde 17. YÜKLENİCİNİN TEKNİK PERSONELİ:

YÜKLENİCİ aşağıda yazılı asgari nitelik ve sayıdaki Teknik Personeli Şantiyede bulundurmak zorundadır. YÜKLENİCİ İşin durumuna göre İDARE'nin teknik personel sayısı ve niteliği ile ilgili talimatlarına uyacaktır.

PERSONEL VE NİTELİKLERİ:

ADET	POZİSYONU	MESLEKİ UNVAN	ÖZELLİĞİ(ENAZ)
1	PROJE MÜDÜRÜ	İNŞAAT MÜH. VEYA MİMAR	5 YIL DENEYİMLİ
1	ŞANTIYE ŞEFİ	İNŞAAT MÜH. VEYA MİMAR	5 YIL DENEYİMLİ
1	TEKNİK ELEMAN	İNŞAAT MÜHENDİSİ	5 YIL DENEYİMLİ
1	TEKNİK ELEMAN	ELEKTRİK MÜHENDİSİ	5 YIL DENEYİMLİ

YÜKLENİCİ, işyerinde bulunduracağı teknik elemanların ve İDARE'nin muhatabı olacak yetkili imza sahibi veya sahiplerinin isimlerini, özgeçmişlerini, belgeleri ile birlikte ilk inşaat ruhsatının alındığı tarihten itibaren **15 (onbeş)** gün içinde İDARE'ye bildirecektir. İDARE bu elemanlar hakkında gerekli incelemeyi yaptıktan sonra, kabul edip etmediğini var ise değişiklik talebini **10 (on)** gün içinde YÜKLENİCİ'ye tebliğ edecektir. YÜKLENİCİ bu tebliğe uymak zorundadır. İDARE'ce bu tebliğ yapılmadığı takdirde, teklif kabul edilmiş sayılacaktır.

YÜKLENİCİ, bu yükümlülüklerini yerine getirmez ise;

a) Teknik eleman bildirim süresinde yapılmadığı takdirde, her gecikme günü için **1.000,00 TL. (Bin Türk Lirası)** ceza kesilir.

b) İşyerinde (devamlı ve sözleşmede belirtilen şartlara göre) bulundurulması gereken teknik elemanı (bu elemanlardan birini, birkaçını veya hepsini) bulundurmadığı takdirde; kontrollük tarafından tespit edilecek günler için her bir elemanın aşağıda karşılarında yazılı günlük ceza miktarına göre tahakkuk ettirilerek ceza toplamı kesilir.

Günlük Ceza Miktarı, İşin devamı süresince Sözleşmeye göre işbaşında bulundurulması gerektirir.

Mühendis ve mimarlardan her biri için günde **1.000,00 TL. (Bin Türk Lirası)**'dir.

Teknikerlerden her biri için günde **500,00 TL. (Beş yüz Türk Lirası)**'dir.

Şekil 2. 13/10/2016 tarihli arsa satışı karşılığı gelir paylaşımı işi sözleşmesi

Bu itibarla yukarıda ifade edilen mevzuat düzenlemesi ve uygulama farklılığı sebebiyle özel sektörde görev yapan proje müdürlerine iş yönetme belgesi düzenlenememekte veya zorlaştırılmaktadır. Bu durum da proje müdürleri, iş yönetme belgesi alamayacağından hak kaybı yaşayacaktır. Kamu ihaleleri sözleşmesine istinaden görev yapan proje müdürü sözleşme imzalanmasından sonra idareye bildirilmesiyle iş yönetme belgesi alabilecekken, uygulaması olmayan mevzuat düzenlemesi sebebiyle sözleşmede proje müdürü olarak belirtilmedi diye özel sektörde görev yapan mimar veya mühendisler iş yönetme belgesinden mahrum kalacaktır. Bu sebeple, özel sektörde görev alan proje müdürleri, iş yönetme belgesi alamadığından da kamu ihalelerine giremeyerek, maddi ve manevi hak kaybı yaşayacaktır.

6. SONUÇ

Kamu ihalelerinin yapım işlerinde yüklenicinin belirlenmesi aşamasında isteklilerden istenen mesleki ve teknik yeterliğe ilişkin belgelerin başında iş deneyim belgesi gelmektedir. Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği aday veya isteklilerden, yurt içinde veya yurt dışında kamu veya özel sektöre bedel içeren bir sözleşme kapsamında taahhüt ettikleri, ihale konusu iş veya benzer işlerdeki deneyimlerini tevsik etmeleri için iş deneyim belgesi

istenilmesi zorunlu tutmuştur. İş deneyim belgesi isteklinin benzer işteki kabiliyetini, tecrübesini ve işi yapabilirliğini göstermektedir. Bu sebeple idareler ihale dokümanını düzenlerken yeterlilik kriteri olan benzer iş deneyim belgesi seçimini yapılacak olan işe uygun belirlemelidir. Aynı şekilde belge düzenleme aşamasında da mevzuata uygun olarak iş deneyim belgeleri düzenlenmelidir.

Özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde görev alan proje müdürlerine, “özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde; işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş ve ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında fiilen görev yapmış olmak kaydıyla” iş yönetme belgesi düzenleneceği hükmü bulunmaktadır. Fakat proje müdürünün işin sözleşmesinde belirtilmesi konusu ilgilinin iradesi ve yetkisini aşan bir konudur. Bu sebeple özel sektörde görev yapan proje müdürlerine uygulanabilirliği olmayan mevzuat düzenlemesi ile iş yönetme belgesinden mahrum edilmesi kişinin ileride yaşayacağı hak kayıplarına sebep olacaktır.

Özel sektörde görev yapan proje müdürleri için iş yönetme belgesinden mahrum olmamaları ve hak kaybı yaşamamaları için Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği’nde düzenleme yapılması uygun olacaktır. Kamu ihaleleri sözleşmesine istinaden görev yapan proje müdürleri için uygulama yönetmeliğinin 47.4’üncü maddesindeki idareye bildirilmesiyle kaydıyla düzenlemesi gibi özel sektörde görev yapan proje müdürleri içinde sözleşme imzalandıktan sonra uygulanabilecek belgelendirme şeklinde bir değişiklik yapılmalıdır. Yönetmelikte işin sözleşmesinde proje müdürü olarak belirtilmiş ifadesi yerine ***işverenin onayı ve kabulü doğrultusunda yüklenici firma tarafından sözleşme konusu iş kapsamında proje müdürü olduğunu ifade eden noter onaylı taahhütname olması*** ve ilk sözleşme bedelinin en az % 80’i oranında fiilen görev yapmış olmak kaydıyla şeklinde düzenleme yapılabilir (Gelişen ve Yıldırım, 2017: 10). Bu itibarla, özel sektörde görev yapan proje müdürlerinin noter onaylı taahhütname ile tevsik edilmesi ve bildirilmesi ile iş yönetme belgesinin düzenlenebilmesinde uygulanabilir bir süreç olacaktır.

Sonuç olarak 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu’nun 53’üncü maddesinin a ve b bentlerinde, Kanun’da belirtilen esas, usul ve işlemlerin doğru olarak uygulanması konusunda görevli ve yetkili kılınan Kamu İhale Kurumu, Yapım İşleri İhale Uygulama Yönetmeliği’nde özel sektöre taahhütte bulunulan işlerde görev yapan proje müdürlerine iş yönetme belgesi düzenlenmesi hakkında, özel sektör uygulama koşullarını da dikkate alarak mevzuatta düzenleme yapması uygun olacaktır.

REFERENCES / KAYNAKLAR

Arapgirli, M. (2015). Hizmet Alımı İhaleleri Çalışma. İlksan Matbaası, Ankara.

Bayraktar, D. & Bayraktar, E. A. (2016). Yapım İşlerinde İş Deneyim Belgelerinin Değerlendirilmesi. SDU Teknik Bilimler Dergisi, 12-17.

Demircioğlu, M. Y. (2014/2). Kamu İhale Hukukunda “Benzer İş” Kavramı Ve İş Deneyim Belgeleri. Ankara Barosu Dergisi, 157-209.

Gelişen, G. & Yıldırım, H. (2017). Proje Müdürlerine İş Yönetme Belgesi Düzenlemesi ve Uygulamada Yaşanan Mevzuat Problemleri. Mahalli İdareler Dergisi, 3-11

Hizmet Alımı İhaleleri Uygulama Yönetmeliği. (2002).

Türk Borçlar Kanunu 11/1/2011

Yapım İşleri Genel Şartnamesi

Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşme

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği (YİİUY). (2002)

4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu (KİK). (2002)